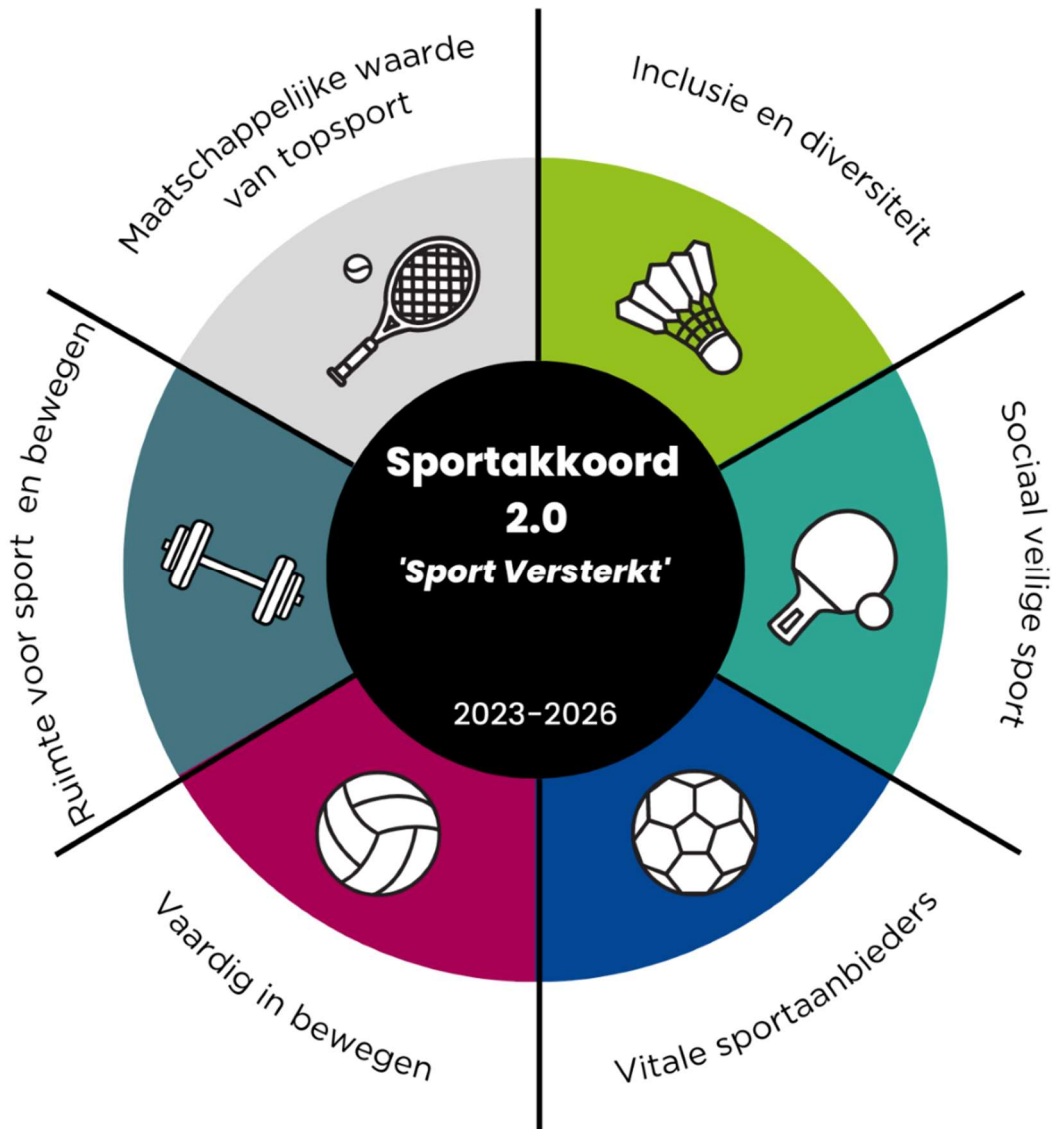

Sport versterkt Enkhuizen

Wij willen zoveel mogelijk mensen de kracht en het plezier van bewegen laten ervaren.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Evaluatie Sportakkoord 1.0.....	5
Werken aan Sportakkoord 2.0.....	6
Integrale aanpak.....	6
Ambities Sportakkoord 2023-2026.....	7
Het fundament op orde.....	7
Een groter bereik.....	8
Meer (zichtbare) betekenis.....	8
Zes pijlers waaraan gewerkt wordt.....	9
1. Inclusie en diversiteit.....	9
2. Sociaal veilige sport.....	9
3. Vitale sportaanbieders.....	9
4. Vaardig in bewegen.....	10
5. Ruimte voor sport en bewegen.....	10
6. Maatschappelijke waarde van topsport.....	11
Lokale organisatie.....	12
Kernteam.....	12
Sport- en preventie coördinator.....	12
Buurtsportcoach, verenigingsadviseur en Sportnetwerk WF.....	13
Rol NOC*NSF en sportbonden.....	13
(Financiële) Uitvoering.....	14
Stappenplan.....	14
Tot slot.....	15
Bijlagen.....	16
Bijlage 1: SROI gemeente Enkhuizen.....	16
Bijlage 2: cijfers over sport.....	18

Inleiding

Dit is het herijkte Sportakkoord 2.0 van gemeente Enkhuizen. Dit herijkte Sportakkoord 2.0 is ontstaan na gesprekken met de betrokken partijen (het kernteam, sportaanbieders en de gemeente) en is bedoeld voor alle inwoners van de gemeente.

In de periode 2020-2023 is er een start gemaakt met Sportakkoord 1.0 en met de inzichten van nu wordt hier in Sportakkoord 2.0 (periode 2023-2026) op voort geborduurd. Tijdens de eerste periode van het Sportakkoord 1.0 was alles nieuw en heeft iedereen naar eer en geweten gehandeld om het Sportakkoord 1.0 zo goed mogelijk binnen de gemeente uit te rollen. Dit ging gepaard met onvoorziene omstandigheden (Covid-19 virus) en er zaten ook nog kinderziektes in het landelijk uitgerolde Sportakkoord 1.0. Ondanks dit zijn er ook veel mooie verbindingen tot stand gekomen en is er een kernteam ontstaan dat zich hard maakt voor de inwoners. We beschouwen de eerste drie jaar van Sportakkoord 1.0 als warming-up en staan nu goed voorbereid aan de start voor Sportakkoord 2.0

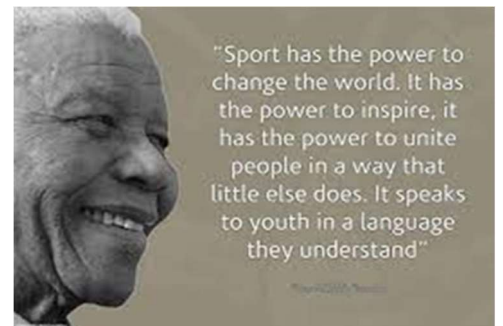
In deze herijking gaan we in op de missie die er gesteld is:
'Iedereen (van jong t/m oud, met of zonder beperking, ongeacht afkomst of achtergrond) op een veilige manier de kracht en het plezier van sport en bewegen laten ervaren.'

Sporten en bewegen is namelijk een zeer cruciaal onderdeel voor een gezonde levensstijl. Sport als middel heeft zoveel waarde voor de maatschappij, maar daar moet wel iedereen van kunnen profiteren.

Nelson Mandela zei ooit: *'Sport has the power to change the world'*.

De voordelen van sport en bewegen zijn enorm groot en uiten zich op meerdere vlakken. Door sport en bewegen:

- Kom je in een flow (voorkomen van mentale problemen)
- Leer je in groepsverband functioneren (ontwikkeling van normen en waarden)
- Ga je je grenzen verleggen en leer je jezelf beter kennen (zelfontplooiing)
- Word je fitter en gezonder (voorkomen van overgewicht en andere ziektes)
- Ben je samen plezier aan het maken (tegen individualisering)
- Kom je in contact met andere mensen en ontstaan vriendschappen (voorkomen van eenzaamheid)

En zo zijn er nog talloze voorbeelden om de kracht van sport te omschrijven. Daarom is sport en bewegen bij uitstek de sector die kan bijdragen aan een positieve, gezonde en vitale maatschappij. De sportsector is keihard nodig om de hedendaagse problemen die er in de maatschappij bestaan te bestrijden. Uit onderzoek is gebleken dat elke euro die in sport wordt geïnvesteerd landelijk 2,70 Euro oplevert! In Enkhuizen levert de geïnvesteerde euro zelfs maatschappelijk € 2,83 op! (zie bijlage 1 voor de lokale SROI). We kunnen er dus niet omheen om de kracht van sport nog beter te benutten!

De sportsector kent echter ook uitdagingen. De grootste actuele uitdagingen waar de sportsector mee te maken heeft:

- *Het sportaanbod bij sportaanbieders sluit (te vaak) onvoldoende aan op de veranderende - behoefte van de sporter op zowel kwaliteit, veiligheid als toegankelijkheid.*
- *De uitstroom bij sportclubs in bepaalde groepen zoals 12- tot 18-jarigen is te hoog.*
- *Als volwassenen eenmaal zijn gestopt met sporten, komen zij moeilijk weer in beweging.*
- *De ondersteuning van en dienstverlening aan de sportaanbieders is versnipperd.*
- *De maatschappelijke waarde van (top)sport is nog te beperkt zichtbaar.*
- *Sport en sportief bewegen zit te weinig in gedrag en routine van inwoners.*

We kunnen deze uitdagingen alleen aanpakken als we intensiever en nog meer integraal gaan samenwerken met sport als bindmiddel. In het vervolg van dit Sportakkoord 2.0 leggen we uit wat de basis is voor ons plan, maar gaan we ook in op het netwerk (samenwerking), de uitvoering, monitoring en evaluatie om zo de gemeente gezonder te maken!

Veel plezier met lezen! Het kernteam hoort graag uw bevindingen naar aanleiding van dit document.

Namens het kernteam van Enkhuizen juni 2023

Een belangrijke sidenote: we hebben het vaak over sporten in dit Sportakkoord 2.0. Maar daarbij bedoelen we ook 'bewegen'. En dit akkoord omvat niet alleen bewegen bij verenigingen maar bewegen in elke vorm en in elke omgeving.

Evaluatie Sportakkoord 1.0

‘Sport verenigt Nederland’ was het motto van het eerste Sportakkoord 1.0. Dit Sportakkoord 1.0 liep van 2020-2023. Enkhuizen heeft hier de ‘eerste stappen’ gezet om mensen vaker in beweging te krijgen en meer mensen in beweging te krijgen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de resultaten die behaald zijn en gekeken naar de verbeterpunten voor de komende periode.

In juni 2020 is er door een onafhankelijke formateur een lokaal Sportakkoord 1.0 opgeleverd waarbij 35 lokale partijen betrokken waren. In dit Sportakkoord 1.0 werd er ingezet op drie thema's:

1. Werken aan een toekomstbestendige sportinfrastructuur
2. Gezamenlijk sport- en beweegaanbod op de kaart
3. Jeugd in beweging!

Op deze drie punten is de afgelopen jaren ingezet met als doel om meer mensen aan het bewegen te krijgen. Dit heeft tot mooie resultaten geleid. Zo is Noordhollandactief.nl ontstaan waarop de verenigingen uit Enkhuizen hun aanbod kenbaar kunnen maken (thema 2) en er is een visie op Breed Motorisch Opleiden ontwikkeld en uitgerold (thema 3). Ook is er gewerkt aan de toekomstbestendige infrastructuur alleen is dit een complexer onderwerp die een langer tijdspad nodig heeft. Op het gebied van duurzame sportaccommodatie is er ook een plan gepresenteerd en goedgekeurd door de raad alleen hier is verder nog geen vervolg op gekomen.

Om de lijn van het Sportakkoord 1.0 te bewaken, verenigingen en maatschappelijke partners te enthousiasmeren maar ook om de bijkomende financiën te beheren en op de goede plaats te laten komen is er een ‘kernteam’ geformeerd. Het kernteam is geen officieel orgaan en bestaat grotendeels uit vrijwilligers. In het laatste jaar van Sportakkoord 1.0 heeft SportBeweegt! (onderdeel van het kernteam) ook stappen gezet om in de toekomst verder te gaan als Sportraad.

Om de gestelde ambities te halen was vanuit de landelijke overheid een uitvoeringsbudget (€ 10.000 per jaar gedurende de looptijd) beschikbaar gesteld om met deze ambities aan de slag te gaan. Verenigingen en maatschappelijke partijen konden een aanvraag doen voor financiële ondersteuning wanneer zij een initiatief hadden dat bij zou dragen aan één van bovengenoemde ambities en mensen duurzaam in beweging zou brengen. Door de beperkende maatregelen rond het Covid-19 virus zijn sommige ingediende initiatieven uiteindelijk niet van de grond gekomen en zijn er een aantal initiatieven geweest die aan de voorkant goede bedoelingen hadden maar uiteindelijk niet geleid hebben tot het gewenste resultaat (bijdragen aan duurzame sportparticipatie).

Naast het uitvoeringsbudget konden de sportaanbieders vanuit de gezamenlijke sport (NOC*NSF en NLActief) scholingen/trainingen (services) aanvragen om hun vereniging te versterken. Deze scholingen waren gericht op het fundament van de verenigingen. Hier is door meerdere verenigingen gebruik van gemaakt, sommige verenigingen hebben meerdere scholingen gevolgd maar er zijn ook verenigingen die hier helemaal nog geen aanspraak op hebben gemaakt.

Conclusies die getrokken kunnen worden uit de eerste periode van het Sportakkoord:

- Het uitvoeringsbudget is niet altijd ingezet voor duurzame sportparticipatie.
- De services hebben bijgedragen aan het verstevigen van het fundament van de verenigingen (niet alle verenigingen hebben de weg richting de services gevonden).
- Er staat een stabiel kernteam dat bezig is om een sportraad te worden.
- Er is de afgelopen periode veel voortschrijdend inzicht gekomen en dit wordt meegenomen in het nieuwe Sportakkoord.

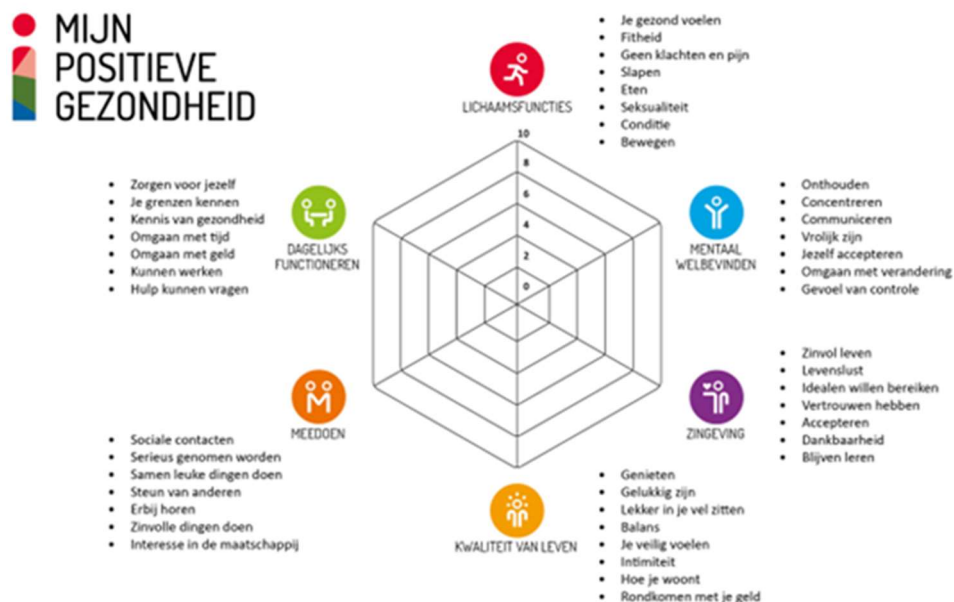
We zien de eerste fase van het Sportakkoord, om in sporttermen te blijven, als warming-up en staan nu wel beslagen ten ijs om met Sportakkoord 2.0 samen voor goud te gaan!

Werken aan Sportakkoord 2.0

In dit Sportakkoord 2.0 willen we de landelijke ambities koppelen aan de lokale situatie. Als gemeente Enkhuizen zorgen we ervoor dat wij de landelijke ambities en financiën gaan koppelen aan de lokale ambities en uitdagingen. Om dit te bewerkstelligen zullen we inzetten op een integrale aanpak binnen de gemeente en soms ook regio breed. Vanuit de overheid wordt dit ook gestimuleerd middels de nieuwe brede SPUK regeling (één brede specifieke uitkering (SPUK) bundelt alle financiële middelen die gemeenten krijgen voor preventietaken).

Integrale aanpak

Het hoofddoel binnen dit Sportakkoord 2.0 is om meer mensen de kracht en het plezier van sporten te laten ervaren. Vanuit het Sportakkoord 2.0 gaan we daar een bijdrage aan leveren door sport in te zetten als middel. Het Sportakkoord speelt zo een belangrijke rol in het totale plaatje van positieve, gezonde en vitale inwoners. Want dat is het overkoepelende doel dat nagestreefd wordt; positieve gezondheid voor alle inwoners. Aan de hand van het spinnenwebmodel van 'mijn positieve gezondheid' werken we hier naar toe. Wij vinden namelijk dat sport elke hoek uit het spinnenweb van 'Mijn Positieve Gezondheid' raakt. Zie het spinnenweb hieronder.

In onze optiek heeft sport veel invloed op de positieve gezondheid van mensen. Sporten ondersteunt en verbetert de lichaamsfuncties, je voelt je fitter, blijft flexibeler en het heeft een positief effect op de conditie. Grenzen leren kennen en verleggen, op tijd komen en hulp durven vragen komen ook aan bod bij sport en raakt daarmee ook het dagelijks functioneren. Daarnaast draagt sporten bij aan een betere concentratie en een positieve mindset en daarmee is het ook goed voor je mentaal welbevinden. Tijdens sporten leer je nieuwe mensen kennen, nieuwe dingen doen en jezelf uit te dagen. Ook kan sporten of vrijwilliger zijn bij een sportvereniging bijdragen aan een gevoel van zingeving, betrokkenheid of ertoe doen. Hiermee raakt sport ook het meedoen en zingevingselement van positieve gezondheid. De laatste zeshoek van het spinnenweb bevat o.a. lekker in je vel zitten en ook hier draagt sport aan bij.

Deze hormonen gieren door je brein als je in beweging komt:

→ Endorfine staat onder bekend als het snelst werkende anti-stress hormoon, omdat het binnen één minuut een stressreactie kan stilleggen.

→ Dopamine zorgt dat je na het sporten een voldaan gevoel hebt. Daarnaast heeft dopamine alles te maken met motivatie en aandacht. Sporten zorgt voor een betere opslag van dopamine in het brein en verhoogt de productie ervan. Hierdoor kun je je beter concentreren.

→ serotonine verbetert je humeur en groeit je zelfvertrouwen. Drie dubbele winst!

(Bron: Zo helpt bewegen je hersenen gezond te houden - Hersenonderzoek.nl)

Bewegen kan aan de preventieve kant een grote bijdrage leveren aan de positieve gezondheid. Daarom willen wij als kernteam graag de samenwerking opzoeken met andere domeinen. Wij geloven erin dat we samen tot meer resultaten kunnen komen en dat het zonde is als we zaken dubbel doen zonder dit van elkaar te weten.

Ambities Sportakkoord 2023-2026

In het landelijke Sportakkoord staan drie ambities voor de komende periode van 2023-2026:

- Het fundament op orde
- Een groter bereik
- Meer (zichtbare) betekenis

Hieronder omschrijven we wat we hiermee bedoelen.

Het fundament op orde

Het fundament op orde is de eerste ambitie en dit is de basis van al onze plannen. Het betekent dat we de voorwaarden om te kunnen sporten gaan verbeteren. Als de voorwaarden op orde zijn, gaan mensen eerder sporten en beleven hier meer plezier aan (en blijven zij uiteindelijk LANGER sporten). Het fundament is dus van essentieel belang. Onder het fundament verstaan we:

- Mensen (iedereen die bij sport actief is: sporters, vrijwilligers en toeschouwers)
- Organisaties (sportaanbieders, gemeenten en maatschappelijke organisaties)
- Hardware (accommodatie en inrichting, buitenruimte en leefomgeving)

In de huidige maatschappij zien we ontwikkelingen die het moeilijk maken om het fundament in stand te houden of zelfs te verstevigen. Zo is het voor verenigingen steeds lastiger om vrijwilligers, geschikt kader of zelfs leden te vinden. Maatschappelijke trends als: individualisering, vergrijzing en een groot aanbod aan alternatieven spelen hierbij een rol. Maar niet alleen deze ontwikkelingen zijn bepalend voor het fundament. Ook mensen met een beperking of van niet Nederlandse afkomst moeten kunnen sporten en bewegen.

Wanneer mensen binnen een sport actief zijn dan is het zaak om te borgen dat het veilig is (basisvoorwaarde nummer 1), mensen zich kunnen ontwikkelen en vooral ook dat zij plezier hebben. In gemeente Enkhuizen vinden wij het van belang om aan de veiligheid te werken (Verklaring Omtrent Gedrag en Vertrouwenscontactpersoon opleidingen te faciliteren). Daarnaast is het belangrijk om het lesgevend kader goed te ondersteunen en te scholen zodat zij afwisselende oefenstof hebben en weten hoe zij op de juiste manier met de doelgroep omgaan.

Ook de sportorganisaties willen wij versterken. Er wordt steeds meer van verenigingen gevraagd en zij kunnen hierbij wel wat hulp gebruiken. Het is de bedoeling om de organisaties weer te kunnen laten floreren na het Covid-19 virus, in de krappe arbeidsmarkt, met de huidige energietarieven en met de teruglopende budgetten vanuit de gemeenten. Kortom: hoe gaan we met minder geld meer bereiken! Dat wordt topsport.

De hardware om te kunnen bewegen is een ander niet te vergeten onderdeel. Wanneer accommodaties, speeltuinen en andere hardware op orde zijn en uitdagen om te bewegen dan maak je het makkelijker voor mensen om hier gebruik van te maken. De sport- en preventie coördinator gaat een rol spelen in het verbinden van de verschillende domeinen om de hardware zo optimaal mogelijk te gaan gebruiken.

Een groter bereik

De kracht van sport is eerder al benoemd, maar helaas ervaart nog niet iedereen dit. Beleidsmatig is er steeds meer aandacht voor het effect van sport op zowel het fysieke, sociale als het mentale gestel. En ook denken steeds meer lokale sport- en beweegaanbieders na over aanbod 'voor iedereen', dus ook voor mensen waarvan het niet vanzelfsprekend is (dit vraagt wel maatwerk). Met deze tweede ambitie willen we het bereik vergroten, hoe groter het bereik des te makkelijker het ook wordt om het fundament te verstevigen.

Om het bereik te vergroten gaan we de samenwerking zoeken met (kennis- en ondersteuning) partners die ons helpen de doelgroepen te vinden en het aanbod daarop af te stemmen. We willen als kernteam geïnformeerd worden door de partners zodat wij een verbindende rol kunnen spelen en samen tot meer resultaat (groter bereik) kunnen komen. Ook wordt er over de gemeentegrenzen heen gedacht en wordt er West-Friesland breed (regionaal) gekeken om sport als middel in te zetten.

Als kernteam geloven wij in het feit dat ieder individu plezier kan halen uit een sport of beweegactiviteit. Dit kan als sporter maar zeker ook als trainer, bestuurder, vrijwilliger of toeschouwer. Maar dan dient het aanbod wel zichtbaar, bereikbaar en beschikbaar te zijn (fysieke en financiële toegankelijkheid) en mensen dienen er kennis mee te maken (ervaren). Oftewel we dienen goed te luisteren naar de wensen, samen te werken met partners en dit daarna in de praktijk te brengen!

Meer (zichtbare) betekenis

De derde ambitie is om meer zichtbare betekenis te genereren voor sport en bewegen zodat iedereen weet dat sport meer is dan even simpel gezegd 'competitie' of werken aan de 'fitheid'. Sport wordt steeds meer ingezet als middel en niet meer alleen als doel.

In de eerste periode van het Sportakkoord werd er al integraal gewerkt om sport in te zetten als middel maar dit wordt de komende periode alleen nog maar meer. Sport als middel is een krachtig instrument om gezondheidsproblematiek aan te pakken, leerprestaties te bevorderen en ook om mensen dichter bij elkaar te brengen en criminaliteit tegen te gaan.

Ook bijzondere prestaties op het gebied van (top)sport kunnen een enthousiasmerende werking hebben op andere mensen. Deze prestaties zichtbaar maken kan bijdragen aan het vergroten van het bereik en uiteindelijk aan de sportparticipatie binnen de gemeente.

Zes pijlers waaraan gewerkt wordt

Naast de hiervoor genoemde ambities zijn er zes pijlers vanuit het landelijke Sportakkoord 2.0 waar de nadruk op ligt. Vanuit het kernteam zal in samenspraak met de partners (verenigingen, gemeente en Team Sportservice) worden gekeken op welke pijler(s) de focus komt te liggen. Dit wordt vastgelegd in een onderliggend uitvoeringsplan. Dit plan zal in kwartaal drie van 2023 uitgewerkt worden. De zes landelijke pijlers zullen hieronder verder beschreven worden.

1. Inclusie en diversiteit

Sport en bewegen is voor iedereen. Er wordt nog meer gekeken naar de inwoners binnen de gemeente voor wie sporten en bewegen niet vanzelfsprekend is (door bijv. een beperking, laag inkomen, migratieachtergrond of lage opleiding). Het is de bedoeling dat ook zij het plezier en de positieve effecten van bewegen ervaren. Door het wegnemen van financiële, sociale en praktische belemmeringen worden meer inwoners verleid om te gaan bewegen.

Sportaanbieders worden gestimuleerd/uitgedaagd om meer maatwerk te leveren om zo sport toegankelijk te maken voor iedereen en daar een plek te creëren waar men zich thuis en welkom voelt. Hier gaan we de aanbieders de komende jaren in ondersteunen. Samenwerking tussen verschillende domeinen en lokale, regionale en landelijke organisaties is essentieel om het doel te realiseren.

Ambitie: er moet meer aanbod gecreëerd worden voor minderheidsgroepen

Het aanbod moet beter aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van mensen met een beperking, overgewicht, mentale problemen, laag inkomen of migratieachtergrond.

Taak voor: buurtsportcoach, beweegcoach, leefstijlcoaches, beleidsmedewerker en verenigingen

Middel: subsidies, samenwerking met andere domeinen, betrekken doelgroep en aansluitende communicatie

Koppeling met overheidsprogramma's (SPUK): terugdringen gezondheidsachterstanden, aanpak overgewicht en obesitas, mentale gezondheid en versterken sociale basis

2. Sociaal veilige sport

Een sociaal veilig klimaat is de basis om te kunnen sporten. Pas daarna komen plezier en ontwikkeling om de hoek kijken. Hoe creëren we de voorwaarden voor een sociaal en veilig sportklimaat? Dit blijft een moeilijke vraag, maar middels VOG's (Verklaringen Omtrent Gedrag) en VCP's (Vertrouwens Contact Persoon) en andere pedagogische en inhoudelijke opleidingen gaan we zorgen dat het veiligheidsniveau omhoog gaat. We gaan de komende jaren aan de slag met de basiseisen sociaal veilig sportklimaat.

Ambitie: de nadruk moet gelegd worden op de kwaliteit (ipv kwantiteit) van het kader

Het kader dient goed geschoold en gescreend te zijn voordat zij voor een groep komen te staan. Veiligheid staat voorop. Ook wordt er aandacht besteed aan gedrag op en rond de sport om zo een veilig sportklimaat te creëren.

Taak voor: buurtsportcoach, verenigingsadviseur, verenigingen en bonden

Middel: services en scholingen

3. Vitale sportaanbieders

Sportaanbieders zijn één van de bouwstenen van de samenleving. Veel verschillende mensen komen er samen met verschillende intenties. Sport verbreedert; binnen een team maakt het niet uit van welke afkomst je bent, wat je financiële situatie is of welke politieke voorkeur je hebt want iedereen is gelijk. De vereniging zorgt dat mensen dichterbij elkaar toe groeien in plaats van uit elkaar

groeien (hedendaagse maatschappij). Het is belangrijk om de verenigingen te helpen zich te ontwikkelen tot de 'multifunctionele speler' die in deze tijd van hen verwacht wordt. De sportaanbieder speelt niet alleen voor de sporter maar ook voor de trainers, bestuurders, scheidsrechters en andere vrijwilligers een belangrijke maatschappelijke rol. Deze unieke infrastructuur willen we graag behouden en versterken. Maar sportaanbieders hebben steeds meer moeite om in de huidige maatschappij het hoofd boven water te houden. Knelpunten die zij hierbij ervaren: stijgende (energie)kosten, vrijwilligersproblematiek, dalend aantal leden en steeds meer maatschappelijke taken. In dit Sportakkoord 2.0 willen we de sportaanbieders betrekken en ondersteunen bij deze knelpunten en uitdagingen.

Ambitie: de verenigingen moeten sterker worden gemaakt

De vereniging moet uit eigen kracht activiteiten kunnen ontplooiën en kunnen bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken.

Taak voor: verenigingsadviseur, buurtsportcoach en verenigingen

Middel: services en 1-op-1 ondersteuning

4. Vaardig in bewegen

Vaardig in Bewegen streeft naar kansen voor ieder individu om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen. De basis wordt gelegd bij de jeugd. Voor het versterken van die basis is samenwerking tussen verschillende domeinen cruciaal: sport, onderwijs, kinderopvang en gemeente.

Samenwerking is nodig om dreumes, kind en jongeren met plezier aan het sporten en bewegen te krijgen en houden. Waar de nadruk eerder lag op motorische vaardigheden, verschuift dat nu meer richting het plezier en hiermee ook naar 'wat past bij mij'.

Wanneer je vaardig bent in bewegen dan heb je minder kans op blessures en beleef je meer plezier aan de sport die je beoefent. De laatste jaren is de motoriek van de jeugd (enorm) afgenomen. Dit komt o.a. door de digitalisering van de maatschappij. Er zijn te veel alternatieven voor sport (tablets en telefoons als grootste factoren) en er wordt steeds minder buiten gespeeld. Overgewicht is een groot maatschappelijk probleem dat in het verlengde hiervan ligt. Als je motorisch minder vaardig bent, ga je sporten op termijn minder leuk vinden en vaak stop je er dan op den duur mee. Tekort bewegen is een grote factor bij mensen met overgewicht. Daarom willen we kijken wat we binnen deze pijler kunnen doen om mensen motorisch uit te dagen zodat zij motorisch vaardiger worden en zo meer plezier beleven aan sport en bewegen. Tijdens Sportakkoord 1.0 zijn op dit vlak al mooie stappen gezet bij S.V. Enkhuizen en Madjoe.

Ambitie: de motorische vaardigheden van de inwoners moeten worden verbeterd

Veelzijdig bewegen is nodig om vaardig te worden en meer plezier te beleven aan sport. Dit geldt voor alle leeftijden maar is vooral bij de jeugd erg belangrijk.

Taak voor: combinatiefunctionaris onderwijs, verenigingsadviseur, verenigingen en onderzoeksstagiaires

Middel: scholingen, (extra) gymlessen of verlengde schooldagen

"Veel (buiten) spelen is niet alleen nu gezond voor kinderen. Het heeft ook een positieve impact op hun toekomstige ontwikkeling. Spelen bevordert de doorbloeding van de hersenen en stimuleert belangrijke cognitieve en sociale vaardigheden, creativiteit, omgaan met emoties en verlangens."
Bron: Dit is wat spelen doet met je kindere brein - Jantje Beton - Speelbeweging

5. Ruimte voor sport en bewegen

Bij deze pijler streven we naar een uitdagende omgeving waar mensen laagdrempelig kunnen bewegen. Bij het vormen van een omgevingsvisie is het efficiënt en effectief om de omgeving beweegvriendelijk in te richten. Een beweegvriendelijke omgeving is een leefomgeving die mensen faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te gaan bewegen.

Onze uitnodiging aan lokale partijen is meervoudig. We vragen de gemeente om lokale en regionale afstemming te zoeken over de spreiding van sportvoorzieningen en vragen zowel aanbieders als gemeente om sportparken meer open te stellen voor het bredere publiek en voor nieuwe exploitatiemodellen. Via deze weg kunnen we nieuwe mogelijkheden creëren door meer samenwerking te zoeken tussen o.a. sport, het bedrijfsleven en onderwijs, om sportvoorzieningen zo optimaal mogelijk in te zetten voor de hele gemeente.

Ook vragen we de gemeente bij de inrichting van de leefomgeving de verbinding te leggen met de Omgevingswet. Door aandacht te hebben voor sport en beweegruiimte en dit open en toegankelijk te houden. Door te kijken naar de spreiding, toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen dragen we ook bij aan een breder bereik van sport.

Ambitie: de omgeving moet beweegvriendelijker worden gemaakt

De samenwerking met andere domeinen dient geïntensiveerd te worden om vervolgens vanuit gezamenlijke doelen en met financiering vanuit de andere domeinen bij te dragen aan een beweegvriendelijkere omgeving.

Taak voor: sport- en preventie coördinator, verenigingsadviseur en beleidsmedewerker

Middel: subsidies en samenwerking met andere domeinen

Koppeling met overheidsprogramma's(SPUK): leefomgeving en opgroeien in een kansrijke omgeving.

6. Maatschappelijke waarde van topsport

In Enkhuizen houden we naast de breedtesport ook erg van topsport, maar binnen de gemeente zijn er relatief weinig topsporters en faciliteiten. Madjoe kan en wil als volleybal vereniging op hoog niveau wel een rol spelen door hun kennis over te dragen aan de andere verenigingen. Ook springen we in op landelijke topprestaties die ervoor zorgen dat mensen extra in beweging komen omdat zij enthousiast zijn geworden.

Ambitie: de kennis vanuit de topsport dient ingezet te worden voor de breedtesport.

Binnen de topsport zijn er professionele krachten actief die veel kennis hebben waarvan ook de breedtesport kan profiteren.

Taak voor: Volleybal vereniging Madjoe, landelijke topsporters, influencers en bekende Enkhuizeners

Middel: clinics en workshops

Lokale organisatie

Welke partijen spelen (lokaal) een rol bij het in de praktijk brengen van dit Sportakkoord 2.0? Hieronder worden de belangrijkste partijen benoemd, inclusief de bijdrage die zij kunnen leveren.

Kernteam

In de eerste periode van het Sportakkoord 1.0 is er een 'kernteam' geformeerd. Dit kernteam is de spil binnen het Sportakkoord 2.0. Het kernteam bewaakt de lijnen van het Sportakkoord 2.0, beoordeelt aanvragen en onderhoudt contact met de gemeente en sportaanbieders. In het kernteam (ideale situatie) zit een afvaardiging vanuit allerlei sectoren om de visie zo breed mogelijk te krijgen. Op dit moment bestaat het kernteam uit:

- Bianca Reus, vereniging
- Bjorn Tijssen, beleidsmedewerker sport gemeente
- Bram Sluis, maatschappelijk betrokken
- Brigitta Posch, Vrijwilligerspunt Westfriesland
- Fleur de Wit, buurtsportcoach en JOGG regisseur Team Sportservice
- Leonie de Groot, vereniging
- Rens Nooter, scholengemeenschap

Dit is een goede stabiele basis binnen het Sportakkoord en er is zowel vanuit de gemeente als het kernteam de wens uitgesproken om dit kernteam om te zetten naar een 'Sportraad'. Het traject om een Sportraad te worden loopt en er wordt gewerkt aan het op papier zetten van de afspraken tussen de gemeente en de sportraad.

Omdat het kernteam ook ziet dat de sportraad een breder doel beoogt dan alleen sport willen we een brede afvaardiging van personen binnen de raad. Hieronder staan de rollen die wij voor ogen hebben binnen de Sportraad:

- Voorzitter
- Secretaris
- Penningmeester
- Lid Verenigingen
- Lid Commerciële sport- en beweegaanbieders
- Lid Binnensport
- Lid Buitensport
- Lid Welzijn
- Lid Onderwijs

De Sportraad zal ondersteund worden door de beleidsmedewerker Sport van de gemeente Enkhuizen, Sportservice Westfriesland en Vrijwilligerspunt Westfriesland. De verschillende beleidsvelden kunnen een klankbordgroep om zich heen verzamelen om brede vertegenwoordiging te bevorderen.

Sport- en preventie coördinator

Daarnaast is er voor de komende periode een sport- en preventiecoördinator aangesteld door de gemeente om de verbinding te leggen van het Sportakkoord 2.0 richting het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord dat in september zal worden geformuleerd) en vice versa. Deze sport- en preventiecoördinator zal met een helicopterview kijken en verbindingen leggen om zo de middelen die er zijn optimaal in te zetten. Binnen de gemeente is Fleur de Wit aangesteld als sport- en preventiecoördinator. Fleur is per mail te bereiken via fdewit@teamsportservice.nl

Buurtsportcoach, verenigingsadviseur en Sportnetwerk WF

De buurtsportcoach in de gemeente heeft een breder takenpakket dan alleen zitting nemen in het kernteam. De buurtsportcoach verbindt en helpt partijen bij het in beweging krijgen van mensen binnen de gemeente.

Naast de buurtsportcoach wordt er door de gemeente ook ingezet op de verenigingen door middel van een verenigingsadviseur welke vanuit Team Sportservice in dienst is voor meerdere West-Friese gemeenten. Vanuit de verenigingsadviseur is er in 2022 het Sportnetwerk West-Friesland opgezet. Dit is een samenwerking tussen de partijen in West-Friesland die iets met verenigingsondersteuning doen. Dit is een open netwerk waar iedereen die het gedeelde belang ziet kan aanhaken. Op dit moment bestaat het netwerk uit:

- Vrijwilligerspunt WF
- Rabo ClubSupport
- Gemeente Hoorn
- Team Sportservice (voor de overige West-Friese gemeenten).

Dit netwerk organiseert twee keer per jaar een inspiratie/netwerk avond voor de bestuurders. Samen wordt gekeken welke onderwerpen urgent zijn en hier wordt een inspirerende avond omheen gebouwd. Daarnaast heeft het netwerk onderling veel contact zodat zij weet wat er speelt bij de verenigingen. De informatie richting de verenigingen kan daar op af worden gestemd zodat de verenigingen geen overkill aan informatie krijgen.

Sportnetwerk WF betreft ook de bonden erbij. Bij de grotere bonden zijn ook verenigingsadviseurs in dienst en afstemming met deze adviseurs zorgt ervoor dat de verenigingen overzichtelijker geholpen kunnen worden. Bij de kleinere bonden, die minder slagkracht hebben op het gebied van verenigingsadviseurs, zorgt het ervoor dat het netwerk de bonden daarbij kan ondersteunen.

Rol NOC*NSF en sportbonden

NOC*NSF

Vanuit NOC*NSF kan ook de komende periode weer een beroep worden gedaan op de scholingen en services. Vanuit het kernteam zullen deze services regelmatig onder de aandacht gebracht worden en in het uitvoeringsplan zullen er ook een aantal services beschreven worden welke binnen de focus van het Sportakkoord 2.0 vallen. Veel van de services zullen regio breed uitgezet worden.

Adviseur lokale sport

Vanuit NOC*NSF is er ook een adviseur lokale sport aangesteld in de persoon van Ruben Nijhuis, voor de hele regio Hollands Noorden. Deze adviseur lokale sport is het verlengstuk van het kernteam richting de gemeente, bonden en NOC*NSF en vice versa.

Bonden

De bonden kunnen een ondersteunde rol spelen bij het behalen van de doelstellingen in dit Sportakkoord 2.0. Als kernteam willen we kijken hoe de samenwerking met de bonden verder vorm kan krijgen. In eerste instantie is de insteek om het contact met de bonden indirect te laten verlopen via het Sportnetwerk WF. Via de betrokken verenigingsadviseur en ook de buurtsportcoach zal informatie gedeeld worden met de bond en vice versa.

(Financiële) Uitvoering

Vanuit de overheid is er een budget beschikbaar gesteld om met de ambities aan de slag te gaan. Binnen Enkhuisen is dit € 15.104 per jaar voor de periode van 2023-2025, in 2026 wordt dit bedrag afgebouwd naar € 11.613,-.

Het kernteam beheert in samenspraak met de gemeente het budget en houdt via een begroting de stand van zaken bij gedurende de periode.

De budgetten staan niet in verhouding met de ambities die er in Enkhuisen gelden. Zodoende hopen we ook op samenwerkingen met diverse partijen die ook baat hebben bij de gestelde ambities. In de komende fase zal er vanuit het kernteam gekeken worden naar mogelijke financieringsmiddelen (bijv. vanuit het bedrijfsleven of via andere subsidies) om nog meer slagkracht te creëren.

Omdat het Sportakkoord 2.0 voor iedereen is willen we de gemeenschap inspireren om bij te dragen aan het gezamenlijk behalen van de ambities die er in dit akkoord gesteld zijn. Daarom is er ook een deel van het budget beschikbaar gesteld voor initiatieven vanuit enthousiaste organisaties. Wanneer het initiatief bijdraagt aan een duurzame beweegparticipatie kan er een aanvraag ingediend worden bij het kernteam. Wanneer zij ook positief zijn dan zal er een bijdrage toegekend worden om het initiatief tot uitvoering te laten komen.

Stappenplan

Om de in het Sportakkoord 2.0 genoemde ambities te verwezenlijken hebben we een stappenplan opgesteld. Op het moment van schrijven dienen er nog een aantal (tussen)stappen gezet te worden alvorens we volledig op de uitvoering kunnen focussen. Om het fundament te versterken willen we 'stap voor stap' met het Sportakkoord 2.0 aan de slag gaan.

Het stappenplan ziet er als volgt uit:

1. Versterken huidige kernteam met de posities die omschreven staan in het plan voor de Sportraad.
2. Cijfers verzamelen over sportdeelname in de gemeente (kiss rapportage NOC*NSF)
3. Met het (bijna) volledige kernteam en de verzamelde cijfers kan er focus aangebracht worden op een of meer van de zes pijlers.
4. Wanneer de focus is bepaald kunnen de verenigingen en andere maatschappelijke partners ook betrokken worden. Waar willen en kunnen zij een rol spelen bij de uitvoering van het nieuwe Sportakkoord 2.0.
5. Presentatie Sportakkoord 2.0

Bovenstaand stappenplan zullen we in een uitvoeringsplan verder gaan uitwerken om zo met een helder doel en een goede focus de komende jaren aan de slag te gaan.

Resultaten en monitoring

We gaan sport de komende jaren nog meer op de kaart zetten. Hiervoor hebben we meer nodig dan ons onderbuikgevoel. De komende periode zal data dan ook een steeds grotere rol krijgen binnen de sport. Vanuit het kernteam willen we de betrokken partijen vragen om interventies en projecten meetbaar te maken. Om zo de resultaten zichtbaar te krijgen voor externe partijen. Resultaten zichtbaar maken zorgt er voor dat meer mensen de positieve effecten van sport zien en dit kan mensen enthousiast maken om (meer) te gaan bewegen.

We zullen ook een beroep doen op de cijfers van kennispartners als: NOC*NSF, sportbonden, GGD, kenniscentrum sport en bewegen en het Mulier instituut. Met de cijfers die zij verzamelen kan er gekeken worden of we als Sportakkoord 2.0 nog de goede richting op gaan. (zie bijlage 2 voor algemene cijfers over sportdeelname uit het rapport: Zo sport Nederland 2022')

Wij werken zelf ook mee aan monitoring en evaluatie richting onze partners wanneer zij hier baat bij hebben en dit in het kader van de AVG wet mogelijk is.

Tot slot

We gaan de komende jaren werken aan de vertaling van dit Sportakkoord 2.0 naar een praktische uitvoering waarbij iedereen binnen de gemeente gaat profiteren van dit plan.

Mocht je als lezer een steentje bij willen dragen dan kan je je richten tot het kernteam via sportakkoordenkhuzen@outlook.com

En nu samen aan de slag!

Met sportieve groet,
Jordi Meester

Namens gemeente en kernteam Sportakkoord Enkhuzen

Bijlagen

Bijlage 1: SROI gemeente Enkhuizen

	Lokaal	Landelijk		Lokaal	Landelijk		Lokaal	Landelijk
Gemiddeld aantal sport-accommodaties	19,3	21,5	Ervaren goede gezondheid	77,2%	79,1%	Beweegrichtlijnen	49,5%	50,4%
Gemiddelde afstand tot sporthal	1,2 km	1,6 km	Obesitas	16,1%	14,7%	18 - 64 jaar	52,9%	54,2%
Score beweegvriendelijke omgeving	77	60	Stress	14,8%	17,7%	65+	40,2%	38,2%
Nabijheid van voorzieningen	63	41	18 - 64 jaar	18,2%	21,2%	Niet-sporters	52,8%	49,3%
Sportaccommodaties	67	62	65+	5,8%	6,5%	Sportbondleden	23,7%	24,0%
Recreatief groen en blauw	80	63	Jongeren met psychische klachten	-	27,4%	0 - 9 jaar	19,9%	20,0%
Speelplekken	98	72				10 - 24 jaar	43,0%	43,0%
Uitgaven gemeente sport en bewegen per inwoner	€ 83,9	€ 83,5				25 - 44 jaar	18,8%	22,0%
						45 - 64 jaar	21,4%	21,0%
						65+	18,7%	17,0%
						Ongeorganiseerde sporten		
						Wielrennen	2,0%	2,5%
						Fitness	23,0%	20,3%
						Sportief wandelen	2,0%	1,7%
						Hardlopen	10,0%	9,2%
						Fietsgebruik	38,5%	36,6%

Bijlage 2: cijfers over sport

Feiten over sport (bron: NOC*NSF rapport 'Zo sport Nederland' 2022):

- Hoger opgeleiden mensen sporten het meest (68%), daarna middelbaar opgeleiden (56%) en de laagst opgeleiden sporten het minste (45%).
- In 2022 was fitness (individueel, binnen) de meest beoefende sport.
- Bij vrouwen was het wandelen de meest beoefende sport.
- Zwemmen, voetbal en gym (in die volgorde) waren de meest beoefende sporten bij de 5-12 jarigen.
- Bij de 13-18 jarigen was fitness al de meest beoefende sport gevolgd door voetbal en dans.
- Sporters die samen sporten (in groepsverband of als lid van een sportvereniging) ervaren meer sportplezier.
- Sporters die sporten bij een sportvereniging ervaren na de coronajaren meer sportplezier dan voor de coronajaren
- Het hebben van een leuke activiteit is de belangrijkste motivatie voor de jeugd van 5-18 jaar om te gaan sporten.
- Bij de volwassenen (18 plus) zijn gezondheid en conditie/fitheid de grootste motivaties om te gaan sporten.
- 37% de niet-sporters geeft aan verandering in sportgedrag aan te willen brengen. De sporten die zij dan zouden willen doen zijn voornamelijk fitness (individueel, binnen) en in wat mindere mate de wandelsport, zwemsport en hardlopen.
- De belangrijkste reden om niet te sporten is dat de niet-sporters vinden dat ze al genoeg bewegen. Zowel bij de jeugd als de volwassenen geldt dat voor bijna één op de drie niet-sporters.
- Gezondheidsklachten is de op één na voornaamste reden voor volwassenen om niet te sporten. 29% van de volwassen niet-sporters geeft aan dat dit de barrière is om niet te sporten.
- Bij een kwart van de jeugd speelt als belangrijke (tweede) reden om niet te sporten dat ze niet weten welke sport ze willen beoefenen. 12% van de jeugd geeft aan geen passend aanbod te vinden.
- 7% van de volwassenen en 6% van de jeugd geeft aan geen betaalbaar sportaanbod te kunnen vinden.
- Aantal leden onder de jeugd (5-18) laat al 5 jaar een licht dalende trend zien.
- Sinds zeven jaar laat het aantal verenigingen een dalende trend zien maar tegelijkertijd neemt het aantal leden per vereniging toe.